

Najbolja skrb za osobe s demencijom u bolničkim uvjetima - praktični vodič

Caring for People with Dementia in Hospital – A best practice guide

Švegar Davorka

Klinički bolnički centar Rijeka, Odjel sigurnosti i zaštite na radu i zaštite od požara, 51000 Rijeka, Krešimirova 42, Hrvatska
University Hospital Centre Rijeka, Department for Occupational Safety and Fire Protection at Work, 51000 Rijeka, Krešimirova 42, Croatia

Sažetak

Knjiga sadržava smjernice i preporuke za zdravstvene djelatnike u procesu liječenja bolesnika kod kojih je verificirano postojanje demencije u bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama, kao i nastavna literatura u školovanju medicinskih sestara/tehničara i studenata na visokim i sveučilišnim programima zdravstvenih studija. Nadalje, knjiga može biti iznimno korisna medicinskim i nezdravstvenim djelatnicima u sustavu zdravstva u provođenju postupaka zdravstvene njege bolesnika s demencijom.

Glavne riječi: priručnik • demencija • medicinski djelatnici • palijativna skrb

Kratki naslov: Osvrt na knjigu najbolja skrb za osobe s demencijom u bolničkim uvjetima

Abstract

The book contains guidelines and recommendations for healthcare professionals in the process of treating patients who have been diagnosed with dementia in hospitals and other healthcare facilities, as well as teaching literature for nurses' students in high and university health care programs. Moreover, the book can be of significant benefit to medical and non-health employers at healthcare system in conducting health care procedures for patients with dementia.

Keywords: handbook • dementia • medical staff • palliative care

Running head: A review of book the best care for people with dementia in Hospital Conditions

Received January 5th 2019;

Accepted January 12th 2019;

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Davorka Švegar, bacc.med.techn., Klinički bolnički centar Rijeka, HR-51000 Rijeka, Krešimirova 42, Odjel sigurnosti i zaštite na radu i zaštite od požara, HR-51000 Rijeka, Srdoči 43A, Croatia • Tel: +385 98 819 939 • e-mail: davorka.svegar@gmail.com

Knjiga naslova: „Najbolja skrb za osobe s demencijom u bolničkim uvjetima – praktični vodič [engl. *Caring for People with Dementia in Hospital – A best practice guide*, by Jo Jamesa, Beth Cottona, Jules Knigha i Rite Freyne] tiskana je 2016. godine u Londonu, a prijevod na hrvatskom jeziku objavljen je 2018. godine. Urednik je hrvatskog izdanja prof. prim. dr. sc. Ninoslav Mimica.

Priručnik su pisali medicinski djelatnici koji su objavili i znatan broj stručnih članaka u kojima su prikazali slučajeve iz vlastite kliničke prakse te opisali spoznaje i zapažanja o iznalaženju načina kako liječiti bolesnike s potvrđenom dijagnozom demencije u bolnici, stoga je on izniman doprinos ovoj grani medicine.

Autori podnaslovom svrstavaju knjigu među praktične vodiče pa ona može poslužiti kao putokaz medicinskim i zdravstvenim djelatnicima u liječenju osoba s demencijom u bolničkom režimu liječenja, te u drugim zdravstvenim ustanovama. Ujedno može poslužiti kao dopuna propisanoj nastavnoj literaturi u školovanju medicinskih sestara/tehničara [MS/MT], i studenata koji pohađaju visokoškolske nastavne programe.

Knjiga je podijeljena na 15 poglavlja. Literaturni navodi nalaze se na kraju svakog poglavlja, u rasponu od jedne do devet natuknica po poglavlju, citirani prema međunarodnim smjernicama za citiranje znanstvene literature. Ukupan je broj literaturnih navoda 77, čime se čitatelju omogućava i da proširi svoje znanje.

Praktični vodič posjeduje kazalo, no nažalost, nema abecednog popisa pojmova.

Sadržaj je pisan na jasan i razumljiv način. Knjiga sadržava znatan broj slikovnih prikaza i tablica koje olakšavaju usvajanje novih znanja o provođenju metoda zdravstvene njege u osoba s potvrđenom demencijom.

Na kraju svakog poglavlja apostrofirane su tzv. ključne točke, tj. najvažnije spoznaje iz poglavlja, a izdvojena su najčešće postavljena pitanja pod naslovom *Osvrt*, kako bi čitatelj provjerio naučeno. Stoga knjiga može poslužiti ne samo zdravstvenim profesionalcima, nego i članovima obitelji koji svakodnevno provode metode zdravstvene njege.

Svjetska zdravstvena organizacija 2012. godine demenciju je klasificirala svjetskim javnozdravstvenim problemom i prioritetom, stoga je sadržaj priručnika iznimno aktualan.

Životna dobi u općoj populaciji neprestano raste, a osobe starije životne dobi znatno su češće bolnički liječene, te je posljedično i povećana prevalencija hospitalizacija osoba kod kojih je utvrđeno postojanje demencije.

Prema opisanom iznalazi se da je sadržaj knjige koristan za poboljšanje kvalitete provođenja postupaka zdravstvene njege među osobljem koje se bavi njegom bolesnika s verificiranom demencijom.

Sadržajno, knjiga je također zadovoljavajuće koncipirana. U prvom je poglavlju definiran pojam i simptomi demencije, opisani su tipovi demencije. Opisuju se dijagnostičke meto-

de i uporaba medikamentozne terapije, te provođenje metoda radi prevencije pogoršanja stupnja bolesti.

U drugom poglavlju knjige opisuje se potreba provođenja metoda komunikacije s bolesnicima, te je opisan znatan broj primjera iz bolničke prakse. U sljedećim poglavljima opisuje se problematično ponašanje dementnih osoba i njihova mentalnog kapaciteta. Za bolničke djelatnike posebice je važno poglavlje koje opisuje uporabu postupaka prisile te poglavlje u kojem su opisane smjernice o uskraćivanju prava na slobodu jer je osobama kod kojih je verificiran smanjen - ili nedostaje mentalni kapacitet - u najboljem interesu katkad potrebno uskratiti prava na slobodu.

Jedno poglavlje opisuje metode o unaprijed planiranoj skrbi, a sljedeća poglavlja opisuju probleme aktivnog kretanja oboljelih od demencije, dodiru i masaži šaka.

Knjiga opisuje problematiku djelovanja provođenja metoda u grani palijativne skrbi i demencije, delirija, liječenja boli te prehrane i hidracije, uz opis preporuka.

Posljednja dva poglavlja opisuju tzv. „trokut njege“, tj. odnose između između bolesnika, njegovatelja i zdravstvenog djelatnika u bolničkom režimu liječenja, te o etici u provođenju zdravstvene skrbi.

Literatura/References

- [1] Mimica N. Predgovor u: James J., i dr. Najbolja skrb za osobe s demencijom u bolničkim uvjetima – praktični vodič. Zagreb: Medicinska naklada i Klinika za psihijatriju Vrapče, 2018.